

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-04-12 Nr. 429-197
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas iš savo sąskaitos banke laikotarpiu nuo 2022 m. rugsėjo 12 d. iki 2022 m. rugsėjo 22 d. inicijavo 3 mokėjimo operacijas gavėjui *Binance* (toliau – gavėjas), turėdamas tikslą per *Benn Fund of America* investuoti pinigines lėšas ir uždirbti pelno. Bendra mokėjimo operacijų suma – 10 856,29 Eur (toliau – mokėjimo operacijos). Bankas pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas įvykdė ir lėšas pervedė gavėjui.

Bankui atsisakius tenkinti pareiškėjo reikalavimą grąžinti mokėjimo operacijų lėšas, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas teigė, kad iš savo sąskaitos banke inicijavo mokėjimo operacijas, turėdamas tikslą investuoti pinigines lėšas ir uždirbti pelno, tačiau vėliau suprato, kad tapo investicinio sukčiavimo auka. Pareiškėjas teigė, kad bankas neapsaugojo jo lėšų sąskaitoje, neįspėjo jo apie galimas sukčiavimo rizikas ir įvykdė jo inicijuotas mokėjimo operacijas. Pareiškėjas prašė grąžinti mokėjimo operacijų sumą.

Bankas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad pagrįstai įvykdė pareiškėjo autorizuotas mokėjimo operacijas ir lėšas pervedė gavėjui. Bankas nesutiko su pareiškėjo teiginiu, kad vykdydamas pareiškėjo autorizuotas mokėjimo operacijas nevykdė nustatytų pareigų. Banko teigimu, visos pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijos buvo patvirtintos banko ir pareiškėjo sutartu būdu, pareiškėjas neginčija fakto, kad pats inicijavo mokėjimo operacijas, be to, prieš pareiškėjui patvirtinant mokėjimo operacijas, banko programėlėje pareiškėjui buvo rodomas įspėjimas, kad reikia įsitikinti, ar lėšų gavėjai yra pažįstami ir ar jais pasitikima. Taip pat bankas net dvi pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas buvo sustabdęs ir papildomai paprašęs pareiškėjo patvirtinti, ar jis tikrai nori, kad bankas įvykdytų mokėjimo operacijas, nes yra didelė rizika, kad pareiškėjas gali tapti sukčiavimo auka. Pareiškėjas šių banko pateiktų įspėjimų nepaisė ir vis tiek inicijavo mokėjimo operacijas.

Atsižvelgdamas į pirmiau išdėstytą informaciją, bankas prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, šalių ginčas kilo dėl banko atsisakymo pareiškėjui grąžinti iš banko sąskaitos pareiškėjo inicijuotų ir banko įvykdytų mokėjimo operacijų sumą – 10 856,29 Eur.

Nagrinėjamo ginčo atveju tarp šalių nėra ginčo dėl mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo. Pareiškėjas neneigia davęs sutikimą atlikti mokėjimo operacijas, t. y. pats iš savo sąskaitos banke inicijavo ir patvirtino mokėjimo operacijas. Bankas Lietuvos bankui taip pat nurodė, kad pareiškėjo inicijuotos mokėjimo operacijos buvo tinkamai autorizuotos. Atsižvelgiant į tai, kad dėl mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo tarp šalių ginčo nėra, sprendime toliau nebus plačiau analizuojamas mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo klausimas, o mokėjimo operacijos laikytinos tinkamai autorizuotomis.

Nagrinėjamo ginčo byloje esminis pareiškėjo reikalavimas bankui yra sugrąžinti pareiškėjo iš banko sąskaitos inicijuotų ir banko įvykdytų mokėjimo operacijų sumą. Pareiškėjas teigia, kad bankas turėjo apsaugoti jo lėšas banko sąskaitoje ir įspėti jį apie sukčiavimo rizikas.

Siekiant išspręsti tarp pareiškėjo ir banko kilusį ginčą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar bankas pagrįstai ir tinkamai įvykdė autorizuotas mokėjimo operacijas.

Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą ir atsakomybę, mokėjimo paslaugas, jų teikimo sąlygas ir informavimo apie šias sąlygas reikalavimus, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Vertinant pareiškėjo argumentus, kad bankas įvykdydamas pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas neįvykdė savo pareigų, visų pirma pažymėtina, kad Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo bendrojoje sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai mokėjimo nurodymą tiesiogiai inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas žino ir gali patvirtinti mokėtojui ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo mokėjimo operacijos sumą, kaip nustatyta šio įstatymo 46 straipsnyje. Tokiu atveju gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas gavėjui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą.

Pagal Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 5 dalį, kai mokėtojas mokėjimo paslaugų teikėjui nurodo lėšų gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo sąskaitos numerį (unikalų identifikatorių), nesvarbu, kokius kitus lėšų gavėjų duomenis mokėtojas pateikė bankui (pvz., įmonės pavadinimas, adresas ar pan.), mokėjimo paslaugų teikėjai yra atsakingi mokėtojams už mokėjimo operacijų vykdymą pagal mokėtojų nurodytus lėšų gavėjų mokėjimo paslaugų teikėjų sąskaitos numerius.

Iš turimų duomenų matyti, kad bankas pareiškėjo pateiktas mokėjimo operacijas įvykdė pagal pareiškėjo mokėjimo nurodymuose pateiktus gavėjo duomenis.

Banko Lietuvos bankui pateiktais duomenimis, prieš pareiškėjui patvirtinant mokėjimo operacijas, banko programėlėje buvo rodomas pranešimas, kad mokėtojas turėtų įsitikinti, ar tikrai pažįsta lėšų gavėją ir juo pasitiki, nes kitaip gali prarasti savo lėšas.¹ Vis dėlto, banko teigimu, pareiškėjas šių bendrovės įspėjimų nepaisė ir pats lėšų gavėjui inicijavo mokėjimo operacijas. Bankas Lietuvos bankui taip pat pateikė duomenis, kad bankas buvo sustabdęs antosios ir trečiosios pareiškėjo inicijuotos mokėjimo operacijos vykdymą, nustatęs, kad yra didelė sukčiavimo rizika, paprašė pareiškėjo papildomai nurodyti, koku tikslu inicijuojami mokėjimo nurodymai, ir papildomai įspėjo pareiškėją, kad, jeigu pareiškėjas vis dėlto bankui patvirtins, kad nori įvykdyti mokėjimo operacijas, yra didelė tikimybė, kad jis gali tapti sukčiavimo auka. Tačiau pareiškėjas šių banko įspėjimų nepaisė ir patvirtino norintis įvykdyti mokėjimo nurodymus.

Atsižvelgiant į tai, kas minėta pirmiau, galima teigti, kad bankas pagrįstai ir tinkamai įvykdė pareiškėjo autorizuotas mokėjimo operacijas ir pagrįstai mokėjimo operacijų lėšas pervedė gavėjui.

Įvertinus turimus duomenis ir finansinių paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų

¹ Pranešimo tekstas anglų kalba: „Do you know and trust this payee? If you're unsure, don't pay them, as we may not be able to help you get your money back. Remember, fraudsters can impersonate others, and we will never ask you to make a payment.“

nuostatas, nėra pagrindo teigti, kad bankas nepagrįstai įvykdė mokėjimo operacijas, kurias inicijavo ir jas atlikti sutikimą davė pats pareiškėjas. Nustačius, kad pareiškėjo mokėjimo operacijos buvo autorizuotos tinkamai, bankas jas įvykdė tinkamai, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimo bankui grąžinti 10 856,29 Eur pripažinti pagrįstu, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis